

IL-“LINGUA NOSTRA”

Dramm ta' John F. Marks

Kumment ta' Arnold Cassola

Il-“Lingua Nostra,” farsa ta' John F. Marks, riprodotta mill-Għaqda tal-Malti – Università għall-ewwel darba bl-ortografija Maltija kurrenti, bil-kunsens tat-tifel ta' Johnnie Marks, il-Maġġur Robert Henry Marks, u tan-neputijiet tiegħu, Johanna Marks u Arnold Cassola, żgur li ma tistax titqies bħala xogħol ewlieni fil-qasam teatrali Malti.

Madankollu, inħoss li – meta tiegħu fil-kuntest ta' żmienu – dan ix-xogħol għandu l-importanza tiegħu inkwantu jirrifletti l-qagħda politika u dik soċjolingwistika tal-perjodu li fih inkiteb u nħadem, jiġifieri l-bidu tas-snin tletin tas-seklu li għadda.

Din il-farsa hija parodija ta' kawża fil-qrati Maltin, fejn l-avukati u l-membri tal-Ġudikatura jiddibattu bit-Taljan waqt li l-klijenti tagħhom, Maltin tal-klassi mtaħħta, ma jkunu qed jifhmu xejn minn dak kollu li jkun qed jintqal. *Prima facie*, din tidher bħala karikatura tal-persuna Maltija sempliċi u mhux edukata li ma tafx skola. Insomma, karikatura fuq l-istil ta' Juann Mamo, li ried jikkundanna n-nuqqas ta' heġġa għall-edukazzjoni u għat-tagħrif minn sezzjoni mdaqqsas tas-soċjetà Maltija.

Fix-xogħol ta' Marks, waqt li johroġ biċ-ċar l-iżżuffjettar tal-awtur fil-konfront tal-prużuntużi li ma jifhmu imma jagħmluha tabirruħhom li qed jifhmu kollox, il-kundanna tiegħu tmur għal dawk in-nies ta' poter, Maltin u mhux, li kienu żammu lill-ilsien Malti milli jieħu r-rwol loġiku tiegħu ta' lsien ufficjali fil-qrati

Maltin. Għalhekk, *Il-“Lingua Nostra”* tinftehem aħjar fl-isfond tal-fatt li, John F. Marks, flimkien ma’ Mosè Gatt u Ġuzè Attard Bezzina, kien fassal l-abbozz, li mbagħad kellu jsir liġi, dwar l-użu tal-Malti fil-qrati Maltin.

Element importanti ieħor li tixhed din il-farsa huwa l-panorama soċjolingwistika ta’ Malta fl-ewwel deċennji tas-seklu għoxrin. Fil-fatt, Marks hawnhekk jipprezentalna karattri li, minħabba l-isfond soċjokulturali differenti li trabbew u jaħdmu fih, jikkellmu b’erba’ registri lingwistiċi differenti.

Għandna l-klassi kolta tal-maġistrati u l-avukati li titkellmu bil-lingwaġġ kanoniku tas-soċjetà għolja Maltija, it-Taljan. Imbagħad, wieħed jiltaqa’ mal-karattru tal-UXXIER, li jaħdem fl-ambjent tal-Qrati, iżda mhux professjonist, u allura jikkellmu bil-Malti standard. ŻEŻA u XANDRU, rappreżentanti tal-popolin li, minkejja li mingħalihom jafu l-lingwi, jispicċaw jikkellmu biss bid-djalett; u PATIST, Malti immigrat f’Bona li, għax kien jagħmilha ma’ immigrati oħra barranin f’din il-Belt Magrebina, mingħalih li qiegħed jikkellmu bit-Taljan meta fil-fatt qiegħed jirriproduċi biss mudelli lingwistiċi Sqallin.

Għamlu għalhekk tajjeb it-traskritturi ta’ dan il-manuskritt li hallew il-vokaliżmu djalettali u/jew Sqalli kif inhu meta ttraskrivew it-test, għaliex kieku l-Malti kollu ġie standardizzat, kienu jintilfu ħafna min-*nuances* lingwistikosocjali preżenti f’din il-farsa ta’ nannuwi.

Il-pożizzjoni aħħarja ta’ Marks fil-konfront ta’ dawn l-użi differenti tal-lingwi u tal-varjetajiet djalettali? Pożizzjoni ċara favur l-ilsien Malti (mhux id-djalett u mhux it-Taljan) li tispikka fl-aħħar rig tal-farsa meta l-poplu għalenija (*Lkoll*) jistqarr: “Abbasso l-lingwa tal-Kukkanja. Viva l-Malti. Irridu l-Malti biex kulhadd jifhem.”

IL
"LINGUA NOSTRA"

FARSA

Miclaba 4777 J. F. MARKS

abill occasiuni tal

commemorazioni tal

festa "JUN IL HADDIEM"

LEWWEL TA MEJTIU 1932

li 24tel 18 Sibl 30 la April

fit TEATRU SAN GIORG

BORNLA

PERSUNAĠĠI

MAĠISTRAT

AVUKAT I

AVUKAT II

XANDRU TABUNI ŻEWĠ

ŻEŻA TABUNI

NICLETU AGIUS (Jidher b'wiċċu nfaxxat.)

PATIST BUTTIGIEG

REĠISTRATUR

UXXIER

PULIZIJA u nies oħra bilqiegħda fuq bank jjsimgħu l-kawża

IL-PALK

Ix- xena turi kamra fil-Qorti t'isfel – Maġistrat bilqiegħda b'mejda quddiemu, bil-klamari, karti eċċ. eċċ. In-naħa tal-lemin tiegħu tidher katedra fejn jitilgħu x-xhieda. Mejda oħra quddiem dika tal-maġistrat, għall-avukati. Siġġijiet eċċ. eċċ.

ATT WIEHED

XENA I

MAĠISTRAT, REĠISTRATUR, UXXIER, PULIZIJA u NIES BILQIEGHDA ... wara jidħlu AVUKAT I u AVUKAT II.

MAĠISTRAT *(Lir-Regjistratur.)* Qual' è la prima causa che dobbiamo trattare?
REĠISTRATUR Alessandro Tabone versus Anacleto Agius ...
MAĠISTRAT Li fate chiamare, se vi piace.
REĠISTRATUR *(Lill-uxxier.)* Sejjaħ 'l Alessandro Tabone u 'l Anacleto Agius.
UXXIER *(Joħroġ u jinstema' jgħajjat.)* Alessandro Tabone, Alessandro Tabone, Alessandro Tabone. Anacleto Agius, Anacleto Agius, Anacleto Agius.

XENA II

AVUKAT I, AVUKAT II, NICLETU AGIUS u l-imsemmija.

MAĠISTRAT È questo l'imputato? *(Juri lil Nicletu.)*
REĠISTRATUR No, signor Magistrato, questo è Anacleto Agius, il ricorrente.
MAĠISTRAT E dunque dov'è l'altro?
REĠISTRATUR *(Lill-uxxier.)* Erga' sejjaħ lil Alessandro Tabone.

UXXIER *(Joħroġ u jinstema' jgħajjat.)* Alessandro Tabone, Alessandro Tabone, Alessandro Tabone.

XENA III

XANDRU TABUNI, L-UXXIER, u l-imsemmija.

XANDRU *(Lill-uxxier.)* Hawn jien ħabejb; ma kienx hamm għalfajn dal-ħafne għajjat. Il-ħtejja killha tiegħok, għox jen ir-roħal jgħidowli Xandru Tebuni, mhux Talisandru Saponi, kif għedt enti.

UXXIER Iskot, u oqogħod sewwa quddiem il-Qorti.

MAĠISTRAT È questo l'imputato?

XANDRU Imbuttato? ... Le, Sinjewr, lili ma mbittoni ħadd, u dak el-ħmar *(Juri lill-uxxier.)* għajjotli ħażejn. Li kieku qalli ismi sawwa kieku jewwilla ġejt mill-ewwel; imma lili ħadd ma mbittoni.

MAĠISTRAT *(Lil Xandru.)* Ara, issa inti iskot kwiet, għaliex inkella nitfgħak isfel. Qabel ma tkun mistoqsi titkellem xejn. *(Lejn il-mejda tal-avukati.)* Chi è l'avvocato difensore dell'accusato?

AVUKAT I Io, signor Magistrate. Il mio cliente non trova alcuna oggezione perchè si usi la lingua nostra, cioè l'Italiana.

MAĠISTRAT *(Lill-avukat l-ieħor.)* È lei, signor Scarfuni, che cosa dice?

AVUKAT II In Italiano, signor Magistrate.

MAĠISTRAT *(Lir-Regjistratur.)* Scriva: "La causa venga trattata in Italiano, siccome i contendenti non trovano alcuna oggezione."

Dunque si può chiamare il primo testimonio.

AVUKAT I Teresa Tabone.

UXXIER *(Joħroġ u jinstema' jgħajjat.)* Teresa Tabone, Teresa Tabone, Teresa Tabone.

XENA IV

ŽEŽA TABUNI u l-imsemmija.

MAĠISTRAT Inti x'jismek, u ta' min jgħidulek?

ŽEŽA Jisimni Žeža, u jgħidauli Ta' Barma.

MAĠISTRAT Kunjomok?

ŽEŽA Tabuni.

MAĠISTRAT Daka li hemm hemmhekk, żewġek?

ŽEŽA Iwe, sinjewr.

MAĠISTRAT Inti x'taf fuq il-ġlieda bejn żewġek u Anacletu Agius, daka li hemm hemmhekk?

- ŽEŽA Sinjewr ... Nicletu, għax oħne r-roħol ma ngħidulewx kif għodt ent, ken silefna xi flews.
- MAĠISTRAT *(Lir-Regjstratur.)* Scriva: "Teresa Tabone, moglie dell'imputato Alessandro Tabone ..."
- XANDRU Of Sinjewr! ... din tal-imbittato tarġjox tgħidhieli tofx ...
- MAĠISTRAT Ara, jiena diġà għidtlek darb'oħra. Inti titkellem xejn, jekk terġa' titkellem nitfgħek isfel.
- XANDRU Allewra sinjewr, negħmilha tel-iblah, mhux were li titfoghni isfel inkewn imbittato?
- MAĠISTRAT *(Lill-Avukat I li jkun sejjer jindaħal.)* Gli spieghi un po' la situazione perchè si possa continuare.
- AVUKAT I *(Lil Xandru.)* Xandru, inti iskot kwiet u ħalli li nitkellem għalik jiena.
- XANDRU Kif niskot ser avikot? Doka ħoseb li jena ma nofx bit-Taljon, u jrejd joqgħod jgħid li jrid hewwa? Mela jgħidlu li lili ħadd ma mbittoni.
- AVUKAT I U iskot, u isma' minni għaliex sejjer ittelliġni kollox.
- MAĠISTRAT Che cosa dice?
- AVUKAT I Niente, signor Magistrato. Mi ha detto che non vuole che la causa si tratti in Maltese, perche capisce abbastanza l'Italiano.
- MAĠISTRAT *(Lil Žeža.)* Komplì.
- ŽEŽA Allura, sinjewr, żewġi ma kenx komdu biex jagħtihomlu, u Nicletu roġel fett wisq. Fejn tof kemm huwa fett, sinjewr. Kien jgħidlu u jarġa' jgħidlu.
- MAĠISTRAT *(Jagħmel sinjal lil Žeža biex ma tkomplix, u jkellem lir-Regjstratur.)* Scriva: Anacleto Agius era creditore di una somma che ha prestato all'imputato Tabone ...
- XANDRU *(Kull meta jisma' l-kelma "imputato" jagħmel xeni ta' wieħed imxebba')*
- MAĠISTRAT ... e esigeva spesso l'incasso di detta somma ...
- ŽEŽA Skizżoni, Ser Maġistrot. Jena ma semmejtx ingassa.
- MAĠISTRAT *(B'arja ta' kuljunata.)* Inti tifhem bit-Taljan ukoll?
- ŽEŽA Jena dumt l-eskula tal-gvern sa ma killi erbetox-il sena. Nef sawwa bet-Toljon u bl-Engleż.
- MAĠISTRAT L-aħjar li tagħmel, inti irrispondi biss għal dak li jistaqsuk, u taqbiżx meta ma nkellmexx.
- AVUKAT I *(Lil Žeža.)* Ara, Žež, inti rrispondi biss.
- ŽEŽA Mhix hu seqseni nofx bit-Taljon?!
- MAĠISTRAT *(Lil Žeža.)* Kemm kellu jagħti żewġek lil Anacleto Agius?

ŽEŽA	Jena, Sinjewr, lil dona li sammajt issa mo nafewx. Żewġi killu jogħti lil dak li hemm hemmhekk, lil Nicletu tar-roħol togħna.
MAĠISTRAT	Tajjeb, għidilna, kemm kellu jagħti żewġek lil Nicletu li hemm hemmhekk?
ŽEŽA	Bogatella ċkajkna.
MAĠISTRAT	Iva kemm? (<i>B'arja ta' wieħed tilef il-paċenzja.</i>) Għidilna kemm.
ŽEŽA	Ħamsin lira.
MAĠISTRAT	Brava, hekk sewwa, irrispondi għad-domanda. (<i>Lir-Regjistratur.</i>) Scriva: Alessandro Tabone, mio marito, era debitore di cinquanta lire sterline ad Anacleto Agius.
ŽEŽA	U hu kien te' sikwit jiġi għondna biex żewġi jegħtihomlu. Belli ma konniex komdi konna għednejlu bex iħolli sa ma tgħoddi l-festa ta' Son Gergor, imma hu ma redx jeħu peċenzja.
MAĠISTRAT	(<i>Lir-Regjistratur.</i>) Noi come debitori, siccome non eravamo tanto floridi speravamo che Anacleto Agius dovesse essere un po' pazienzioso, ed aspettasse fin dopo la festa di San Gregorio.
AVUKAT II	(<i>Lil-Maġistrat.</i>) Mi permetta una domanda? (<i>Lil Žeža</i>) Għidli, Žeža, kemm kien ilu li żewġek issellef il-ħamsin lira mingħand Anacleto?
ŽEŽA	Għalfajn trid tkun tof, ħej?
MAĠISTRAT	Għidlu, Žež. Kemm kien ilu li silfu l-flus, lil żewġek?
ŽEŽA	Eh! Lilek ngħidlek Sinjewr. Imme lil dok żgur li le. Ħames snejn.
AVUKAT II	Questo spiega l'attitudine di impazienza del mio cliente, che domandava ripetutamente per cinque anni interi la somma menzionata.
MAĠISTRAT	(<i>Lil Žeža</i>) Tajjeb, Žež, għalissa tista' tmur.
ŽEŽA	(<i>Toħroġ mill-kamra.</i>)
MAĠISTRAT	(<i>Lejn ir-regjistratur.</i>) Si puo chiamare l'altro testimonio.
REĠISTRATUR	(<i>Lill-uxxier.</i>) Sejjaħ lil Gio Batta Buttigieg.
UXXIER	(<i>Joħroġ u jinstema' minn barra.</i>) Gio Batta Buttigieg, Gio Batta Buttigieg, Gio Batta Buttigieg.

XENA V

PATIST u l-imsemmija.

MAĠISTRAT	Inti x'jismek?
PATIST	Giovanni Battista Buttigieg detto "Tal-Gelguli."
MAĠISTRAT	Inti taf bit-Taljan?

- PATIST Si, Signore.
- MAĠISTRAT Dunque deponete in Italiano?
- PATIST Si. Io sono Giovanni Battista, Tal-gelguli, nato a Bona e vixxutu in quel paese. Mia madre chiama Carmela, mio padre Luigi.
- MAĠISTRAT Che cosa sapete di questa transazione finanziaria ed altre relazioni fra Alessandro Tabone e Anacleto Agius?
- PATIST Anacleto dare a Xandru cinquanta liri e quannu l'altru domandare una, due, tre, quattu, cinque, sei, volta, l'altru xplik, xplak, e li da una daqqa di ponnu sulla faccia.
- MAĠISTRAT Inti m'ghidtlx li taf bit-Taljan?
- PATIST lo parlato l'Italiano cummi quello l'avvucatu.
- MAĠISTRAT Komplu bil-Malti, jekk jogħġbok.
- PATIST Li Xandru ssilfu hamsin liri Ingliži tar-Re Giurgiu mingħand Nicletu. Dana talabhumlu ħafna, 'afna, 'afna. Daka taha daqqa ta' ponn fuq wiċċu. Daka għamilha citazzjoni.
- MAĠISTRAT (*Lir-Registratur.*) Io non posso fare una traduzione di tutto questo caos. Mi sento come se fossi in un manicomio. Questo qui nè parla l'Italiano e neppure il Maltese.
- XANDRU Il-manikomju mur ent. Mela għalfejn għeditilha "brova" Iell-mara tiegħi? Ma ħsebtx li jena ma fhemt看 killex, hux? Hawnhekk kulħadd kumpliċi. Anki dok it-Turk geġ bl-ixplikk, pakk; dana l-isparar fejn semgħu? Dok għax ħabejb ta' Nicletu. Issa tridu tgħedduni bord?
- AVUKAT I Uh! Iskot, kwiet. Il-kawża sejra favur tagħna.
- XANDRU Iwe! ... jena ndinojt għax smojt看 jgħidilha "brova" lil marti Zeża. Imme dik il-kilma tal-monikomju ma kellux xi jridha.
- AVUKAT I Dika ħaġ'ohra. Il-Maġistrat qal hekk għal Patist.
- MAĠISTRAT (*Lil Patist.*) Ara hux hekk trid tgħid? Anacleto Agius silef hamsin lira lil Alessandro Tabone ħames snin ilu. Wara li talabhomlu bosta drabi, u Tabone ma tahomlux, fl-aħħar dana Tabone ħabat għalih u tah daqqa ta' ponn fuq wiċċu.
- PATIST Giustu per l'appuntu.
- MAĠISTRAT (*Lir-Registratur.*) Scriva: Gio. Batta. Buttigieg depone che: Agius cinque anni prima aveva prestato cinquanta lire a Tabone delle quali ripetutamente domandava la restituzione. Martedì 5 Aprile Agius ripeteva la sua domanda e Tabone, non volendo sentire e senza alcuna ragione gli ha dato un colpo sul muso.
- XANDRU Għedit ħażejn, sinjewr, jen ma tajtux bil-mus. Tassew li killi raġun kif għid ent, għax ta' kull darba kien jiksirni quddiem in-nies.
- AVUKAT I Iskot, kwiet. Sejra favur tagħna.

MAGISTRAT *(Ikompli jitradaċi bit-Taljan, u mal-ewwel kelmiet, b'kombinazzjoni iħares ikrah minn fuq in-nuċċali lejn Xandru.)*
Fra alcuni ...

XANDRU Frankuni mur ent. Dina diġà qelhieli darb'oħra, għax jien nifhom bit-Taljon. Ħaqq ... x'ħasibni li jen xi arjurant ... *(Jagħmel disturbju.)*

XENA VI

ŽEŽA terġa' tidhol.

ŽEŽA *(Lil Xandru.)* Xi ġrolek, Xand?

XANDRU Iridu jibegħtewni frankuni.

ŽEŽA *(Ikompli d-distorbju ma' Xandru.)* Isma', Ser Avikot, aħna ser inħallusk bil-flus it-tojba tofx. Minn fewq tridu teħduli lil żewġi l-imġienen. Don mhix sewwa. *(Tarma tibki u twerżaq.)*

UXXIER *(Lil Žeża.)* Int oħroġ 'il barra mis-sala għax ma tistax toqgħod hawn ġew.

MAGISTRAT Io non posso continuare così, e se non si mantega il silenzio sarò costretto a defferire.

AVUKAT I *(Lil Žeża.)* Jekk inti ma tmurx 'il barra se nitilfu l-kawża. Ma hemmx għalfejn tagħmel virgonji, żewġek fehem ħażin.

ŽEŽA *(Toħroġ.)*

XANDRU Ħsibtewni ma nofx bit-Taljon. Jen nifhem doqskom, għax il-barbier tegħi Taljon u l-iskarpon Taljon ukoll u jen killex niftiehem megħhom.

AVUKAT I Iva, iżda jekk ma toqgħodx kwiet se nitilfu l-qaleb u l-ġobna. Inti ħalli f'idejja.

XANDRU Allura nħallihom jibegħtuni frankuni, hux?

AVUKAT I Il-Maġistrat ma qalx hekk. Inti fhimtu ħażin.

XANDRU Din ma niblogħhiex. Qabel il-kawże inti stess għedtli li t-Taljon bħall-Molti. Issa kif qed tgħidli li fhemt ħażejn?

AVUKAT I Ara, Xand, hemm bżonn li tiskot għax nitilfu kollox.

XANDRU Tojjeb skitt, forsi jibegħtuni l-imġienen.

MAGISTRAT *(Lil Patist.)* X'taf iżjed fuq dina l-kwistjoni? Fejn kien qiegħed Xandru Tabone meta saret il-ġlieda?

PATIST Huwa kien għaddejja mill-mogħdija ta' ħdejn l-għalqa ta' Mirabatu.

MAGISTRAT *(Lir-Regjstratur.)* Quando Tabone passava dalla strada ...

AVUKAT II Scusa, signor Magistrato, ma "strada" non è la parola Italiana

- per la maltese “mogħdija.”
- MAĠISTRAT Dunque, come se dice?
- AVUKAT II Mi pare che “transito tra i prati” sarebbe meglio.
- MAĠISTRAT Sì, sì, ha ragione, scriva così: Quando passava dal transito tra i prati vicino ta’ Mirabatu ...
- AVUKAT I Signor Magistrato, il sito si chiama ta’ “Mrabat” non “Mirabatu.” Il testimonia pronunzia male il Maltese perchè ha vissuto per lungo tempo a Bona.
- MAĠISTRAT (*Lil Patist.*) Fhimtu x’qal lis-Sur Avukat?
- PATIST Sì signore. Io parlo l’Italiano quannu il sor avvocato!
- MAĠISTRAT Issa għidilna kif bdiet il-ġlieda.
- PATIST Jiena kunt ma’ Alixandru; Nicletu gjet fuqu, qaltlu kemm sir idum tit... u kellimha ħażin. Alixandru taha daqqa ta’ ponn.
- AVUKAT II (*Lill-Maġistrat.*) Si può fare il contro-esame?
- MAĠISTRAT (*Jagħmel sinjal ta’ iva b’rasu.*)
- AVUKAT II Ara, Patist, Xandru kellu jagħti l-flus lil Anacletu. Anacletu mar bil-prudenza kollha jitolbu l-flus, u Xandru, mhux talli ma tahx il-flus, iżda għamel għalih u tah daqqa ta’ ponn fuq wiċċu.
- PATIST Giustu per l’appuntu.
- AVUKAT I (*Lill-avukat l-ieħor.*) Questo si chiama far domande dirette. Non deve interrompere il testimonia così, perchè allora si suggerisce quello che si deve dire. Io mi riservo il diritto di appellare a sua signoria. (*Lejn il-Maġistrat.*) Questo non è giusto e faccio il mio appello perchè il testimonia replichi senza alcuna interruzione da quella parte.
- AVUKAT II Va bene. Io non ho fatto che chiarire la testimonia, coll’ intenzione che la sacra giustizia sia fatta.
- PATIST Mela Molta hekk saret? Lil Xandru qalulu miġnun, issa lili qed tgħiduli fis-sakra. Ma rridux nagħmel xhieda xejn. (*Jagħmel mossa biex jinżel minn fuq il-katedra.*)
- XANDRU Sa nappellawha hux? ... Dan żgur li nappellawha, jena mill-ewwel iddispaċieni li ġejt hawn ġewwa. Bit-Taljon iħawdu li jridu u jgħidu li m’ehniex nifhmuhom. Imma aħna nofu bit-Taljon, għax morna l-iskola tal-Gvern sa ma rabbajna l-mistoċċi. Imma dawn l-avikoti jridu jgħaddu ‘l kulħadd b’miġnun. Jgħidewlek sa terbah u mbaġħad iridu jippillawha.
- PATIST Giustu per l’appuntu. Sewwa qal Alixandru.
- MAĠISTRAT Ci sono altri testimoni?
- AVUKAT I Sì Signor, voglio richiamare la moglie del mio cliente.

MAĠISTRAT	Ma non posso permettere questo richiamo. Essa ha già deposto. Così non finiremo mai.
AVUKAT I	Perché voglio provare la provocazione da parte di Anacleto Agius.
MAĠISTRAT	Perché, dunque, non sentiamo Anacleto Agius stesso?
AVUKAT I	Preferisco richiamare la moglie, se volessimo, lo permetta.
MAĠISTRAT	Va bene, finiamola dunque.
XANDRU	<i>(Lill-Avukat.)</i> Irrid nof x'qallek għall-mara tiegħi? Fissirli dik il-kilma, Ser Avikot.
AVUKAT I	U xejn ma qal, dik kelma tal-Liġi.
XANDRU	Qed taħbili. Lili mill-ewwel riedu jibagħtuni frankewni, lil siegħbi Patist għidewlu fis-sakra, u issa żgawer qal xi waħda f'oxxa għal marti Żeża.
AVUKAT I	<i>(Lill-avukat l-ieħor.)</i> Questo è un ebete.
XANDRU	Abboti ma kont qatt. Imma bit-Taljon nof daqsek u lili u 'l morti f'hadd ma jgħaddina biż-żmien.
REĠISTRATUR	<i>(Lill-uxxier.)</i> Erga' sejjah lil Teresa Tabone.
UXXIER	<i>(Minn barra.)</i> Teresa Tabone, Teresa Tabone, Teresa Tabone.

XENA VII

ŻEŻA u l-imsemmija.

MAĠISTRAT	<i>(Lill-avukat l.)</i> Interrogatela.
AVUKAT I	Żeża, għidilna meta Anacleto mar fuq żewġek jitolbu l-flus, huwa ma f'adux bil-herra? <i>(Jagħmilha sinjal b'għajnejh u b'rasu biex tgħid iva.)</i>
ŻEŻA	Dażgawer. Nicletu beda jgħajjat u żewġi, billi ftit kemm xejn waħda nirvuż, khè, khè, ma tofx Sinjewr? Tilef, ngħidu oħna, kemxejn weħda l-pečenze. U teh daqqa ta' punn fuq wiċċew.
AVUKAT I	Imma Anacleto beda l-ġlieda, hux tassew?
ŻEŻA	Minn doqshekk, Xandru tiegħi qatt ma hella men jagħmillu l-bzieq fuq imnieħru.
MAĠISTRAT	Mi pare che ella quasi sta ammettendo il reato di suo marito.
ŻEŻA	<i>(Lill-avukat l.)</i> X'qalli, sinjewr għax ma smajtx, hux? Irbaħnieha jaqaw? Jen killex nifhem bit-Taljon, għax kif jgħid il-Kappillon toghna, it-Taljon dunnu Molti, doqskemm hi sabejha dil-lingwe.
AVUKAT I	Xejn, xejn, Żeż. Tista' tmur.
ŻEŻA	<i>(Titkellem bil-mod.)</i> Sinjur, ara ma jibagħtuhx tal-imġinenen, tofx. <i>(Tinzel minn postha u tibqa' in xena)</i>

FINAL

- MAGISTRAT *(Jaqra.)* Visto che l'imputato Alessandro Tabone, sebbene era creditore del ricorrente Anacleto Agius agi sotto provocazione, perchè nel momento che il detto Tabone esigeva il pagamento egli non era abbastanza florido, attesochè, il detto Tabone promise di pagare dopo la festa di San Gregorio; attesochè, dai testimoni uditi non risulta per quale termine tale somma venne prestata; visto il certificato medico qualificando come offesa lieve la ferita del ricorrente; la Corte ... Visto gli articoli 370 – 371, libera l'imputato condannandolo a pagare tutte le spese.
Diritto dei difensori scellini dieci (10s./). *(Il-Magistrat iquq bil-pompa kollha u joħroġ.)*
- XANDRU u ŻEŻA *(Lill-avukat I.)* Erbaħnieha, hux, Ser Avikot?
- AVUKAT I Ma rbaħniehix għaliex hekk fehemha l-Magistrat. Imma aħna għandna raġun.
- XANDRU Jena mell-awwel fhemtek li redt tappellaha. Imme lili ma redtx turini b'kollox. Jen indinojt għax nof bit-Taljon. Imma ent m'entejx roġel, Sor Avikot.
- AVUKAT II *(Lil Nicletu.)* Erbaħnieha bl-ispejjeż u kollox.
- NICLETU Jiena kemm se nieħu tad-daqqa li qlajt fuq geddumi?
- WIEHEĎ MIN-NIES Aġħmel ir-ritratti u bigħhom, ah haħa, jaħsbuk is-Sur Gugu.
- AVUKAT I *(Lil Xandru.)* Għandek xorti li ma bagħtekk frankuni.
- XANDRU Ta' frankuni jibgħat 'l ommu 'k għandu.
- ŻEŻA Nat'relment inti trejd tithollos, hux tessew, Sor Avikot?
- AVUKAT I Sigur, jiena x-xoġħol tiegħi għamiltu.
- ŻEŻA Xend, l-aħjar haħlsu bħalma haħlost lil Nicletu.
- XANDRU Balleċ, tabilheqq, jekk tgħid kelm'oħra nibda l-ħlos essa dol-moment.
- AVUKAT I *(Lill-avukat II.)* Questi son tutti animali. Andiamo al cafè.
(Joħroġ flimkien ma' Avukat II.)
- XANDRU, NICLETU, ŻEŻA, Ah hallelin, għalhekk ġibtuna hawn. Qegħdin titkellmu bejniethom b'xi lingwa oħra, biex ma nifhmukomx.
- U OħRAJN:
- WIEHEĎ MIN-NIES Dawk kellmu bit-Taljan u haħd minnkom ma fehem xejn.
- ILKOLL Abbasso l-lingwa tal-kukkanja. Viva l-Malti. Irridu l-Malti biex kulħadd jifhem!!

JINŻEL IS-SIPARJU